

Til deg som skal stemme

Sjå partia sine svar på LO
sine viktigaste saker.

VAL 2021

Den 13. september er det stortingsval.

Du er med på å avgjere kva for retning Norge skal ta dei neste fire åra. Skal vi ha meir fellesskap og meir rettferdig fordeling av goda? Eller skal nye skattekutt til dei aller rikaste skape aukande forskjellar mellom oss? Og kva med arbeidslivet?

Gjennom det siste året har LO sine medlemmar vore inviterte til ein medlemsdebatt om korleis vi kan redusere forskjellane mellom folk i Norge. Nesten 150.000 medlemmar har sagt si meining. LO-medlemmane sine krav, LO sitt handlingsprogram og vedtak fatta i LO sine demokratiske organ, er grunnlaget for dei 54 spørsmåla LO har stilt til dei politiske partia framfor stortingsvalet dette året.

Her kan du sjekke kva partia meiner om eit utval av våre viktigaste saker. LO vil takke partia for svar, og oppfordrar deg til å lese alle svara. Du finn dei lett tilgjengeleg på www.lo.no

Nei til mellombelse tilsettingar

Noverande regjering har opna for mellombelse tilsettingar også der det trengst faste stillingar. Det gir ikkje fleire arbeidsplassar, berre fleire utrygge jobbar, og det gir arbeidsgivar større makt over arbeidstakarane. Særleg unge får problem med å skaffe seg fotfeste i arbeidsmarknaden.

LO krev:

At den generelle tilgangen til mellombelse tilsettingar vert oppheva.

** Alle partia har svart på LO sine spørsmål, unntatte FrP som ikkje vil svare.*

	Støtter	Støtter ikkje
	✓	
		✗
	✓	
		Vil ikkje * svare
	✓	
		✗
		✗
	✓	
	✓	

Ny og meir rettferdig AFP

Avtalefesta pensjon (AFP) er ein del av pensjonsforliket og viktig for at arbeidstakarane kan gå av med ein pensjon å leve av. LO og NHO har laga ein rapport om ein ny modell for AFP i privat sektor. Ny AFP vil bli meir rettferdig og føreseieleg fordi alle åra i ei AFP-bedrift vil telle. Fordi langt fleire vil få AFP, vil kostnadane auke.

LO krev:

At staten aukar bidraget sitt ved innføring av ei ny, meir rettferdig og føreseieleg AFP-ordning.

* KrF og MDG har ikkje tatt stilling.

	Støtter	Støtter ikkje
	✓	
		✗
	✓	
		Vil ikkje svare
	✓	
		✗
		✗ *
	✓	
		✗ *

Nei til sal av Norge

Naturressursane tilhøyrar det norske folk. Dei har gitt oss fornybar energi, eksportinntekter og lønsame arbeidsplassar. Det er særleg viktig at selskap som forvaltar naturressursar, sentral infrastruktur eller sentrale tenester er eigd og styrt av fellesskapet.

LO krev:

At statleg eigarskap vert oppretthalde minst på same nivå som i dag, her under eigarskapet i Statskog, Equinor, Statnett og Statkraft.

** Høgre ønskjer reduksjon i statleg eigarskap, men vil ikkje redusere eigardelen i dei fire selskapa.*

	Støtter	Støtter ikkje
	✓	
		✗ *
	✓	
		Vil ikkje svare
	✓	
		✗
		✗
	✓	
	✓	

Velferdstenester i offentlig regi

Norge har ein sterk velferdsstat der sjukehus, sjukeheimar, barnehagar, skular og andre velferdstenester vert finansierte og drifta i offentlig regi. Det gir effektiv ressursbruk og eit godt tilbod til befolkninga, uansett kvar i landet dei bur. Pengane vi betaler i skatt, bør gå til velferd, ikkje til profitt for private selskap.

LO krev:

At offentlige velferdstjenester ikkje skal privatiseres og konkurranseutsettes.

	Støtter	Støtter ikkje
	✓	
		✗
	✓	
		Vil ikkje svare
	✓	
		✗
		✗
	✓	
	✓	

Eit seriøst arbeidsliv over heile Norge

Svekking av lønns- og arbeidsforhold er eit aukande problem i mange bransjar og over heile landet. Mange kommunar har innført regelverk som stiller krav om ryddige lønns- og arbeidsforhold og bruk av lærlingar og fagarbeidarar ved offentlege innkjøp. LO vil at ei tilsvarande ordning – Norgesmodellen for eit anstendig arbeidsliv – skal innførast på nasjonalt nivå.

LO krev:

At Norgesmodellen for eit seriøst arbeidsliv skal innførast, og gjennom dette sikre at det ved alle offentlege innkjøp blir stilt krav om blant anna bruk av fagarbeidarar, lærlingar og ryddige lønns- og arbeidsvilkår.

** Høyre vil ha ryddige forhold, men støtter ikkje «Norgesmodellen».*

	Støtter	Støtter ikkje
	✓	
		✗ *
	✓	
		Vil ikkje svare
	✓	
		✗
	✓	
	✓	
	✓	

Søndag som felles fridag

Den norske arbeidsmiljølova tillèt berre søndagsarbeid dersom det er naudsynt, for eksempel i helse- og omsorgssektoren. Det er ikkje berre for å halde kviledagen heilag. Det handlar om at flest mogleg skal ha éin dag i veka dei kan bruke til fritidsaktivitetar med familie eller vener. Då treng vi ein felles fridag. LO går derfor imot fleire søndagsopne butikkar. Dei som jobbar i butikk og transport har også behov for ein felles fridag.

LO krev:

At moglegheita til søndagsopne butikkar ikkje vert utvida.

	Støtter	Støtter ikkje
	✓	
		✗
	✓	
		Vil ikkje svare
	✓	
		✗
	✓	
	✓	
	✓	

Stopp smålige kutt i velferdsytelser

Gjennom de siste åtte åra har Høyre-regjeringa kutta i velferdsytningane til folk flest med til saman 43 milliardar kroner. Mindre pendlarfrådrag, auka eigenandelar og kutt i ytingane til uføre med barn er eksempel. Dei arbeidsledige har mista feriepengane, og støtta til barnebriller og tannregulering er stramma inn. Samtidig har dei aller rikaste fått store skattekutt. LO vil ha ein stans i velferdskutta for folk flest!

LO krev:

At feriepengetillegget for arbeidsledige og permitterte vert gjeninnført som ei varig ordning.

	Støtter	Støtter ikkje
	✓	
		✗
	✓	
		Vil ikkje svare
	✓	
		✗
		✗
	✓	
	✓	

Sats på fagutdanninga

Ifølge SSB kjem Norge til å mangle 70 000 fagarbeidarar i 2035, både i offentlig og privat sektor. Dersom fleire skal velje yrkesfaglege utdanningar, må vi kunne love ungdommen trygge, gode jobbar og ei anstendig lønn gjennom heile yrkeslivet. Men vi må også kunne love dei lære plass her og no, slik at dei kan finne vegen ut i yrkeslivet.

LO krev:

Garantert lære plass til alle unge som vel fag- eller yrkesutdanning.

	Støtter	Støtter ikkje
	✓	
		✗
	✓	
		Vil ikkje svare
		✗
		✗
		✗
	✓	
	✓	

Mindre innleige

Det gode arbeidslivet vert utfordra av uoversiktlege organisasjonsformer, omfattande bruk av innleige- og bemanningsforetak, sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Dersom denne utviklinga får fortsette, vil det føre til et lausarbeidarsamfunn med mindre tryggleik og mindre innflytelse for arbeidstakarane, og der lønningane vert pressa nedover.

LO krev:

Forbod mot innleige som fortrenger faste tilsettingar.

	Støtter	Støtter ikkje
	✓	
		✗
	✓	
		Vil ikkje svare
	✓	
		✗
		✗
	✓	
	✓	

Bevar sjukelønnsordninga

Norge har ei sjukelønnsordning vi skal vere stolte av! Ordninga bidrar til at arbeidstakarar som blir sjuke, kan konsentrere seg om å bli friske, og skil ikkje mellom dei som sit på toppen og dei som arbeider på golvet. I mange år garanterte ulike regjeringar at dei ikkje ville endre sjukelønnsordninga utan at partane i arbeidslivet var einige. Den garantien har regjeringa fjerna.

LO krev:

At dagens sjukelønnsordning med full lønn frå dag éin av sjukeperioden vert vidareført for alle arbeidstakarar, uavhengig av størrelse på stillinga.

	Støtter	Støtter ikkje
	✓	
	✓	
	✓	
		Vil ikkje svare
	✓	
		✗
	✓	
	✓	
	✓	

Auk fagforeiningsfrådraget

Eit godt organisert arbeidsliv er viktig for å sikre gode lønns- og arbeidsvilkår, men har også betydning for samfunnet i stort. Det er ein føresetnad for trepartssamarbeidet med styresmaktene, og for ei samordna lønnsdanning som sikrar utjamning, satsing på kompetanse og auka produktivitet. Frådraget for fagforeiningskontingenten er eit viktig signal om betydninga av det organiserte arbeidslivet. Dei siste åtte åra er verdien av fagforeiningsfrådraget redusert kvart einaste år.

LO krev:

At fagforeiningsfrådraget vert auka til minst det dobbelte.

	Støtter	Støtter ikkje
	✓	
		✗
	✓	
		Vil ikkje svare
		✗
		✗
		✗
	✓	
		✗

Styrk retten til heiltid

Ei fast og heil stilling er den viktigaste føresetnaden for å kunne brødfø seg sjølv og familien, og er avgjerande for at kvinner kan vere reelt økonomisk uavhengige. I dag er altfor mange tvinga til å sette saman små brøkstillingar for å få arbeidsveka til å gå opp. LO meiner retten til heiltidsstillingar må styrkast.

LO krev:

At retten til heiltid og større stillingar vert styrka i arbeidsmiljølova.

	Støtter	Støtter ikkje
	✓	
		✗
	✓	
		Vil ikkje svare
	✓	
	✓	
	✓	
	✓	
	✓	

Sikre finansieringa av offentlege tenester

Ein av styrkane ved det norske samfunnet er at vi har ein offentleg administrasjon som fungerer godt og som kan handtere samfunnsmessige utfordringar, som for eksempel koronapandemien. Dei siste åtte åra har regjeringa pålagt alle statlege verksemdar årlege kutt i driftsbudsjetta, noko som har svekka beredskapen og evna til å handtere uventa situasjonar.

LO krev:

At dei årlege budsjettkutta i driftsutgiftene til statlege verksemdar, dei såkalla ABE-kutta, vert stoppa.

	Støtter	Støtter ikkje
	✓	
		✗
	✓	
		Vil ikkje svare
	✓	
		✗
	✓	
	✓	
	✓	

Kommuneøkonomi

Velferdsstaten skal sikre lik tilgang til viktige velferdsgode i heile landet, men det er i kommunane velferda blir skapt. Barnehagar, skular, sjukeheimar, kulturtilbod og viktige fellestenester til innbyggjarane er ei forutsetning for å skape gode liv i heile landet. Eit høgt nivå på dei frie inntektene sikrar at lokaldemokratiet får virke, og at befolkninga sjølv har innverknad på korleis pengane blir brukte.

LO krev:

At kommuneøkonomien vert styrka ved at dei frie inntektene blir auka.

	Støtter	Støtter ikkje
	✓	
	✓	
	✓	
		Vil ikkje svare
	✓	
	✓	
	✓	
	✓	
	✓	

Styrka tannbehandling

Tennene er også en del av kroppen, men tannbehandling blir dekket berre unntaksvis av det offentlege. Konsekvensen er at tannhelse di blir avhengig av lommeboka, og at mange slit med dårleg tannhelse. Som eit skritt på vegen til gratis tannhelse for alle, vil LO ha ein tannhelsereform som sikrar billigare tannlegetenester, og gratis tannhelse for unge opp til 21 år.

LO krever:

Gjennomføre ei tannhelsereform som sikrar billigare tannhelsetenester.

	Støtter	Støtter ikkje
	✓	
		✗
	✓	
		Vil ikkje svare
		✗
	✓	
	✓	
	✓	
	✓	

Kultur

Tilgang på eit variert kulturtilbod er viktig for menneske over heile landet – enten det handlar om å gå på konsert, teater eller sjå utstillingar, eller det handlar om å sjølv delta i ulike kulturaktivitetar. Kultur bidreg til verdiskaping og viktige arbeidsplassar. I eit langstrakt land som Norge må staten bidra til at kulturen får blomstre der folk bur. Kultur kan lett bli ein budsjettpost det kuttast i. LO vil derfor at kulturen skal ha ein fast del av statsbudsjettet.

LO krev:

At kulturen sin del av statsbudsjettet aukast til éin prosent.

	Støtter	Støtter ikkje
	✓	
		✗
	✓	
		Vil ikkje svare
	✓	
		✗
	✓	
	✓	
		✗

EØS

EØS-avtalen har vore Norge sin handelsmessige forbindelse til EU-området sidan 1993, og spelar ei stor rolle for arbeidsplassar i mange viktige næringar. Avtalen sikrar marknadstilgang og like standardar. LO sitt syn er at EØS-avtalen har tent oss godt, og at den bør vidareførast.

LO krever:

Vidareføre EØS-avtalen som grunnlag for Norge sin økonomiske og handelsmessige forbindelse til EU-området.

	Støtter	Støtter ikkje
	✓	
	✓	
		✗
		Vil ikkje svare
		✗
	✓	
	✓	
		✗
	✓	

No er det arbeidsfolk sin tur!

Les partia sine svar på dei 54 spørsmåla
frå LO på www.lo.no

Di stemme tel. Valdagen er 13. september.
Hugs at du kan førehandsstemme frå 10. august
til og med 10. september. Godt val!

